

2011

Näsijärven siikaselvitys v. 2010

Markku Nieminen

Iktyonomi

29.5.2011

NÄSIJÄRVEN KALASTUSALUEEN TUTKIMUKSIA

NÄSIJÄRVEN SIIKASELVITYS VUONNA 2010

1. Johdanto

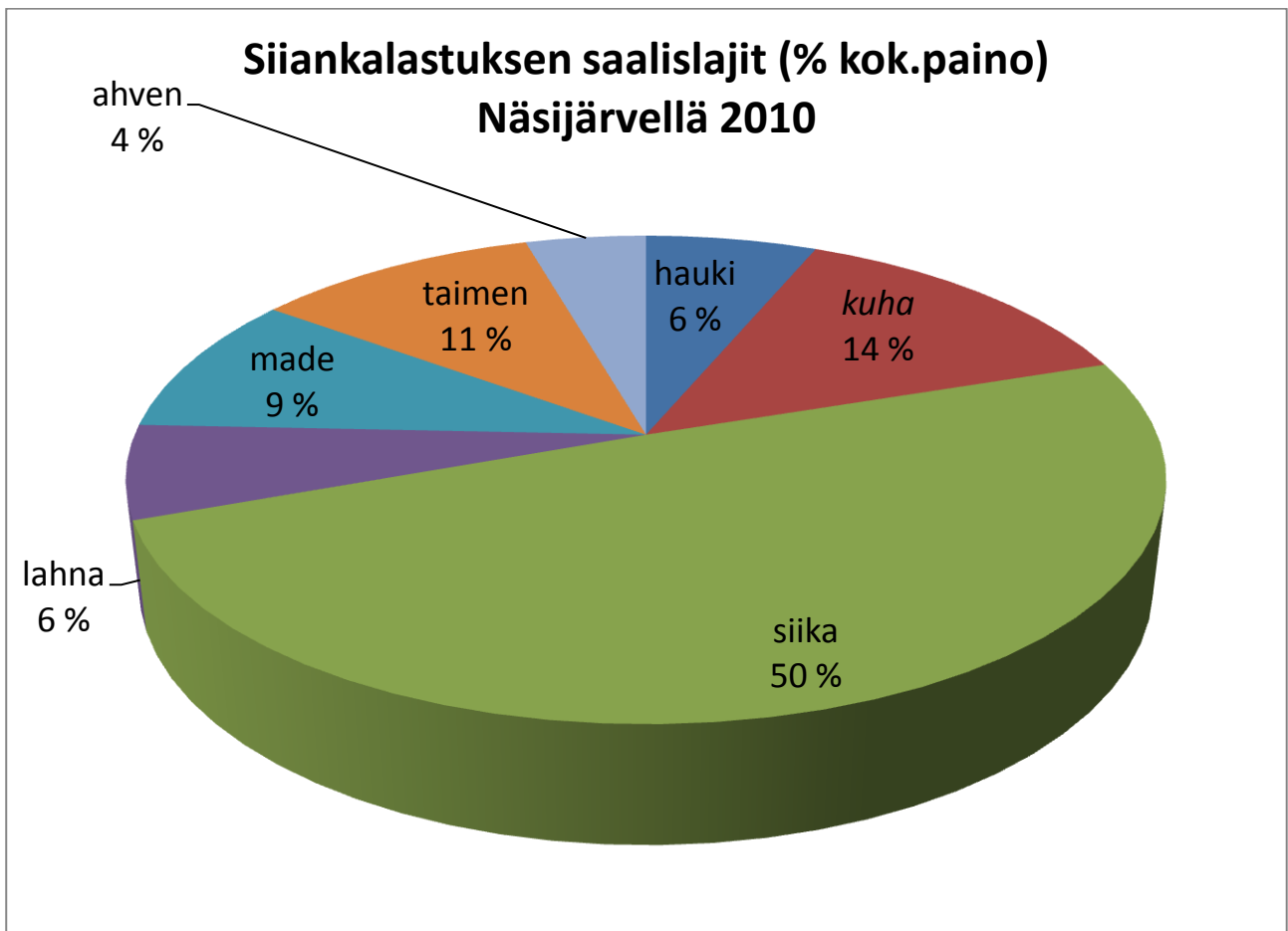
Näsijärven kalastusalueen hallitus päätti selvittää vuoden 2010 aikana siikaan kohdistuvan verkkopyynnin kannattavuutta sekä sen sivusaaliina saatavien lajien osuutta Näsijärvellä. Siika on ollut Näsijärveen istutettavista arvokaloista kannattavin laji takaisin saatavuudeltaan mitattuna. Siian kalastusta on hankaloittanut verkkojen alimman silmäkoon nosto 50 mm:iin monissa osakaskunnissa. Siian kasvu on Näsijärvessä kuitenkin hitaampaa kuin esim. Vanajan reitillä ja suurin osa siiosta jää pyytämättä, koska ne eivät saavuta silmäkorajoitusten vaatimaa kokoa. Selvityksessä siikoja päätettiin pyytää 40-45 mm:n silmäkokoisilla verkoilla. Täsmäkalastuksen ajankohdaksi valittiin juhannuksen ja syyskuun alun välinen ajanjakso, jolloin siika oleskelee syvänteessä, mutta esim. kuha sitä vastoin matalassa tai välivedessä. Pyyntialueiksi valittiin Näsi- ja Koljonselkä sekä Vankavesi. Kalastuksen suorittajiksi valittiin osa kalastusalueen hallituksen jäsenistä sekä saaliskirjanpitäjistä. Kunkin pyydykset koostuivat silmäkooltaan 40-45 mm:n verkoista, joiden langan vahvuus oli 0,12-0,15 mm ja korkeus 1,8-3 m. Pyydykset tuli laskea vähintään 15 metrin syvyyteen tai matalammilla alueilla rajalliseen syvänteeseen. Jokaisen kokemiskerran jälkeen saaliskalat punnittiin mahdollisimman tarkkaan ja kirjattiin saaliskirjanpitovihkoon.

2. Saaliit

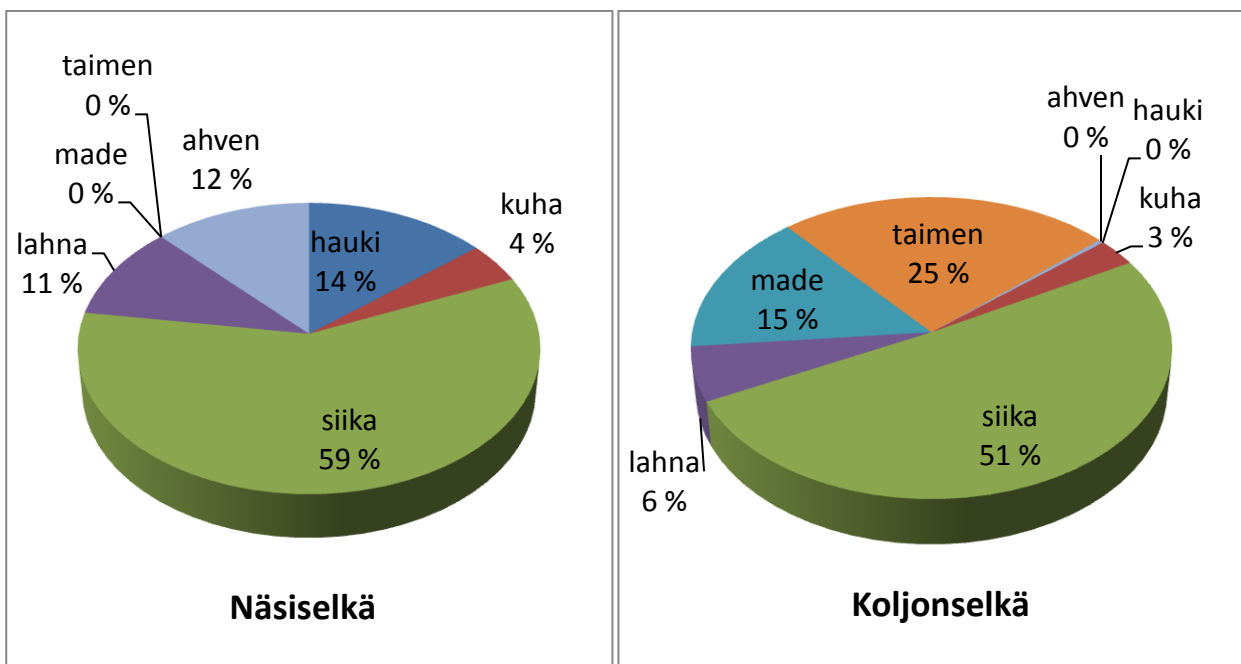
Siikaa saatiin selvityksen aikana yhteensä 170 kpl yhteispainoltaan n. 71 kiloa. Yksikkösaaliiksi kertyi runsaat 200 grammaa pyydysvuorokautta kohden (Taulukko 1.). Sivusaaliina verkoissa oli 32 kuhaa ja 17 taimenta. Siian osuus kokonaissaaliin painosta oli puolet, kuhan 14 % ja taimenen 11% (Kuva 1.). Parhaiten siikaa tuli saaliiksi Näsiselältä ja Koljonselältä, joissa siian osuus oli yli puolet kunkin kokonaissaaliin painosta (Kuva 2. ja 3.). Vankaveden siikasaalis käsitti vain n. viidennesen siian kokonaissaaliista. Vankaveden kuhasaalis oli n. 80 % selvityksen kokonaissaaliista, Näsi- ja Koljonselältä saatiin kummastakin ainoastaan 3 kuhaa.

Taulukko 1. Siikaselvityksen kokonais- ja aluekohtainen saalis Näsijärvellä vuonna 2010.

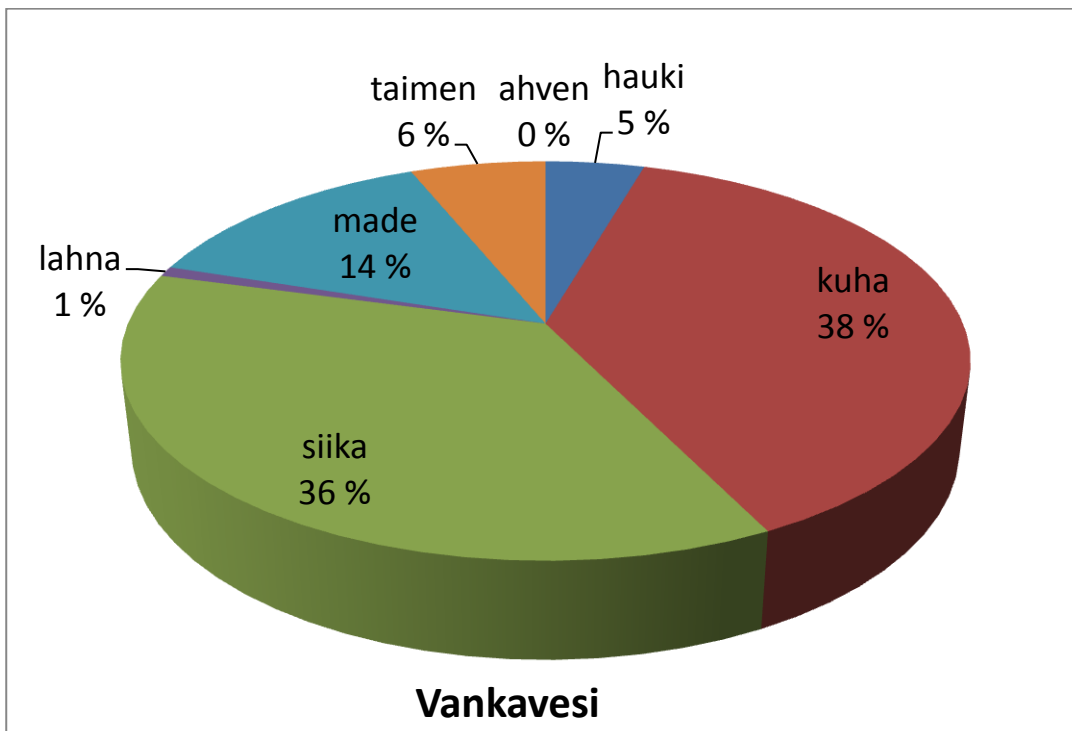
		hauki	kuha	siika	lahna	made	taimen	ahven
Kokonaissaalis	kg	9,09	19,4	70,9	8,87	13,35	15,06	6,4
	kpl	5	32	170	21	22	17	16
	g/vrk	27	57	209	26	39	44	19
	pyydysvuorokausia 340							
Näsiselkä	kg	7,25	2,3	30,3	5,4	0	0	6,25
	kpl	3	3	60	12	0	0	15
	g/vrk	81	26	337	60	0	0	69
	pyydysvuorokausia 90							
Koljonselkä	kg	0	1,5	25,7	2,95	7,7	12,54	0,18
	kpl	0	3	69	8	14	15	1
	g/vrk	0	7	128	15	38	62	1
	pyydysvuorokausia 201							
Vankavesi	kg	1,84	15,6	14,91	0,33	5,65	2,52	0
	kpl	2	26	34	1	8	2	0
	g/vrk	25	214	204	5	77	35	0
	pyydysvuorokausia 73							

Kuva 1. Siikaselvityksen saalislajien osuudet kokonaispainosta Näsijärvellä vuonna 2010.

Kuva 2. ja 3. Siikaselvityksen saalislajien osuudet kokonaispainosta Näsi- ja Koljonselällä vuonna 2010.

Kuva 4. Siikaselvityksen saalislaajien osuudet kokonaispainosta Vankavedellä vuonna 2010.

Vankavedellä kuhaa tuli saaliiksi hieman siikaa enemmän, mikä johtunee selkälueen mataluudesta Näsi- ja Koljonselkään verrattuna (Kuva 4.). Siikojen keskipaino Näsiselällä oli 505 g, Koljonselällä 372 g ja Vankavedellä 438 g.

Kuhien keskipaino vaihteli 500g ja 766 gramman välillä ollen koko selvityksen aineistossa 606 grammaa. Siikapyynnin taimenista (17 kpl) lähes kaikki saatiin Koljonselältä. Taimenien keskipaino oli 885 grammaa.

3. Pohdintaa siian täsmäpyynnistä Näsijärvellä

Näsijärvellä verkkopyynnissä pyydysten silmäkoko on noussut yleisesti 50 mm ja sitä suurempaan kokoon etenkin talvella. Verkkopyynnin kohteena on yleisimmin kuha, jonka haluttu saaliskoko on 1-3 kiloa ja silmäkoko talvella yleisesti 55-70 mm:n välillä. Siian saaminen edellä mainituilla silmäkokoluokilla on satunnaista, koska kalastusalueen suorittaminen pitkäaikaisten tutkimusten perusteella siika kasvaa harvoin kilon painoiseksi Näsijärvellä ja kasvu on keskimäärin hidasta. Puolenkilon painoinen siika on Näsijärvessä keskimäärin 7-10-vuotias eivätkä kaikki yksilöt koskaan saavuta edes puolenkilon painoa. Siikakantaa voidaan tehokkaimmin hyödyntää ohutlankaisilla 40-45 mm:n silmäkokoisilla verkoilla, jolloin saaliskalojen keskipaino vaihtelee 300-500 gramman välillä. Monet osakaskunnat ovat kieltäneet alueellaan siialle soveliaat silmäkoot ja suuntaus on ollut edelleen silmäkoko kasvatava. Siian istuttaminen alueelle, jossa verkon alin silmäkoko muikkukalastusta lukuun ottamatta on 50 tai 55 mm ei ole järkevää.

Vastaavanlaista siian koekalastusta on suoritettu mm. Vanajavedellä, jonka perusteella aikanaan silloinen Hämeen TE-keskus (nykyisin ELY-keskus) laati oppaan siian verkkokalastusta varten. Tutkimus osoitti, että siika hakeutuu veden lämmittäessä viileisiin syvänteisiin kesäkuun lopulla, jolloin mm. kuha nousee lämpimän veden perässä pintavesiin. Kesä-elokuun aikana siikaa on helppo pyytää syvänteistä eikä saaliiksi tule juuri muita lajeja. Näsijärven kalastusalue on käyttö- ja hoitosuunnitelmassaan ohjeistanut siian verkkokalastusta eikä ole asettanut verkon silmäkoolle rajoituksia huomioimalla siian optimaalisen verkkopyynnin. Myös Längelmäveden kalastusalue on uudessa KHS:aan sallinut ajallisen siianpyynnin tiheimmällä silmäkoolla.

Vankavedellä kuhaa saatiin saaliiksi hieman siikaa enemmän ja siellä koepyynti ei antanut toivottua tulosta. Vankavesi on huomattavasti matalampi kuin Näsi- ja Koljonselkä eikä rajallisia syvänteitä esiinny juurikaan.

Kuhat olivat kuitenkin keskimäärin suosituksen mukaisen alamitan (40 cm) täyttäviä. Toisaalta siian yksikkösaalis oli suurempi kuin Koljonselällä ja huomioimatta kuhan sivusaalista pyynti oli kannattavaa.

Näsi- ja Koljonselällä siianpyynti onnistui hyvin. Kuhat olivat saaliin joukossa satunnaisia. Sen sijaan Koljonselällä verkkoon ui kohtalaisesti taimenia, joista enin osa oli verkon silmäkokoon nähden melko kookkaita.

Siian verkkopyynti juhannuksesta elokuun lopulle syvänteissä ja selkäalueilla yli 15 metrin syvyydessä on Näsijärvellä tutkimuksen mukaan kannattavaa. Vankavedellä kuhaa ui verkkoon samoilla alueilla.

Siian verkkopyyntiä kannattaa jatkossa seurata saaliskirjanpidolla. Siian pyyntiin soveltuvat verkot käsitellään laskennassa erikseen ja saaliit taulukoidaan tarkempaa seurantaa varten. Pidemmällä aikavälillä voidaan tehdä täsmällisempiä johtopäätöksiä mm. muiden arvolajien tarttumisesta siikaverkkoihin. Samalla voidaan tehdä selvitys siian pyynnistä myös talvella alle 15 metrin syvyydessä, jolloin kuhat oleskelevat syvemmillä.